

ANTI-PESTPROTOCOL

1. Inleiding

Dit pestprotocol heeft als doel:

“Alle kinderen moeten zich in hun basisschoolperiode veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen”

Door regels en afspraken zichtbaar te maken kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Dat vraagt wel, dat wij kinderen leren zich assertief op te stellen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan!

Leerkrachten en ouders uit de medezeggenschapsraad onderschrijven gezamenlijk dit Pestprotocol.

2. Pesten of plagen

Ieder dient het verschil te weten tussen plagen en pesten. De begrippen plagen en pesten worden regelmatig door elkaar gebruikt. Toch bestaat er een duidelijk verschil.

Plagen

Plagen gebeurt incidenteel. De een zegt iets, de ander zegt iets terug. Het gebeurt op basis van gelijkheid en respect voor elkaar. Niemand delft het onderspit. Plagen mag. Sterker nog: plagen móet plaats kunnen vinden. Het is goed voor de sociaal-emotionele ontwikkeling en het stimuleert het relativingsvermogen.

Pesten

Bij pesten ligt dat anders. Dan is er sprake van machtsongelijkheid en wordt de pester winnaar en het getreiterde kind is de verliezer. Pesten is het afreageren van agressie en/of eigen onvermogen op een mindere in de groep, het zondebokeffect.

De piek van het pesten ligt tussen 10 en 14 jaar, maar ook in lagere en hogere groepen wordt er gepest.

Vormen van pestgedrag

Er is een aantal vormen te onderscheiden bij het pesten:

1. Verbale pesterijen → iemand uitschelden, bijnamen geven of kwalijke opmerkingen maken naar de ander.
2. Sociale pesterijen → iemand buitensluiten door hem niet mee te laten spelen of door hem niet mee te laten werken in een groepje.
3. Mentale pesterijen → iemand bedreigen of dingen laten doen. Dit soort pesterijen vindt vaker na school plaats dan op school.
4. Fysieke pesterijen → iemand opzettelijk pijn doen door te schoppen, slaan, krabben, duwen, aan haren te trekken, etc...
5. Materiële pesterijen → iemands spullen stelen, beschadigen en/of verstopen.
6. Cyberpesten → via Social media bedreigen, uitschelden en/of beledigen.

Leerkrachten, ouders en verzorgers dienen daarom alert te zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en dienen hierin een duidelijke stelling aan te nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

3. Signalen

Zonder dat een kind letterlijk zegt dat het gepest wordt, kunnen onderstaande signalen op pesten duiden:

- Vaak alleen staan in de pauze.
- Tijdens de pauze bij de pleinwacht gaan staan.
- Een spel is “toevallig” steeds net begonnen als hij of zij erbij komt.
- Vaak alleen met jongere kinderen spelen.
- Niet naar buiten willen op school.
- Zuchten, piepen en steunen van andere kinderen, als het betreffende kind een idee oppert, dat wel geaccepteerd zou worden indien een ander kind dat idee aangedragen zou hebben.
- Niet meer naar school willen, of aangeven zich ziek te voelen.
- Bepaalde kleren niet meer aan willen hebben naar school, de club, of...
- Gauw boos of prikkelbaar zijn.
- Niet meer buiten willen spelen en zich opsluiten in huis.
- Niet (meer) worden uitgenodigd op partijtjes van klasgenoten.
- Veel geroddel in de groep.

Als je één of meer van deze signalen oppikt kan het kind gepest worden, maar dat hoeft niet altijd het geval te zijn. Vraag daarom aan het kind of je vermoeden m.b.t. het pesten klopt, of dat er “iets” anders aan de hand is. Ook bij een ontkenning is het goed om tegen het kind te zeggen, dat hij of zij altijd welkom is, indien er problemen zijn.

4. Gevolgen

Gevolgen voor daders

- Agressief gedrag is op korte termijn lonend (meer macht, nieuwe vrienden e.d.), hierdoor kan men het gedrag blijven vertonen.
- Ook pesters hebben op termijn last van hun pestgedrag. Door hun verkeerde en/of beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om een vriendschap op te bouwen en deze te onderhouden op andere gronden dan die van macht en het delen in die macht. Pesters maken een abnormale sociale ontwikkeling door met alle gevolgen van dien voor de pester zelf.
- Schoolprestaties kunnen afnemen.
- Verhoogde kans op delinquentie, als gedrag ongestraft blijft op school en thuis.

Gevolgen voor het gepeste kind

- Zelfvertrouwen neemt af.
- Twijfel aan zichzelf en anderen, omdat ze onjuist behandeld zijn in hun omgeving.
- Lichamelijk klachten zoals slecht slapen en slecht eten.
- Leermotivatie kan afnemen door antipathie tegen school.
- Schoolprestaties worden hierdoor negatief beïnvloed.
- Sociale vaardigheden nemen af door onzekerheid in sociale relaties.
- Uiteindelijk kan dit (vooral op latere leeftijd) leiden tot depressie.
- In het ergste geval eindigt pesten met zelfdoding.

5. Rollen in peestsituaties

<u>Rol:</u>	<u>Functie:</u>
1. Pester →	pest (zie gevolgen)
2. Slachtoffer →	wordt gepest (zie gevolgen)
3. Meeloper →	staat aan de kant van de pester en steunt het pesten
4. Kijker →	ziet het van een afstand gebeuren
5. Onwetend →	weet niet wat er aan de hand is en ziet het pesten niet

De meelopers

- De meelopers zijn indirect en/of incidenteel betrokken bij het pesten.
- Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf in de slachtofferrol te geraken.
- Het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor in populariteit mee te liften met de pester.

De kijkers

- Sommige kinderen behouden enige afstand. Ze weten wel wat er gebeurt, maar doen er op geen enkele manier aan mee.

Onwetenden

- Ook zijn er altijd kinderen die helemaal niet in de gaten hebben dat er in hun omgeving gepest wordt. Ze zien wel het een en ander gebeuren, maar kunnen dit niet benoemen als pestgedrag.

6. Hoe gaat De Meander met pesten om?

Pesten komt helaas op iedere school voor, ook bij ons. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school serieus aan willen pakken. Daar zijn wel enkele voorwaarden aan verbonden die hieronder beschreven zullen worden.

Voorwaarden:

- Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, pesters en de zwijgende groep), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders)
- De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld.
- Als pesten optreedt, moeten leerkrachten en leerlingen (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen.
Voor leerlingen geldt: Melden van pestgedrag valt niet onder klikken!
- Wanneer pesten ondanks alle inspanningen toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.
- Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan is de inschakeling van een vertrouwenspersoon nodig. De vertrouwenspersoon helpt het kind/de ouder en/of de leerkracht de weg te vinden hoe problemen op te lossen.

In de school verloopt de communicatieroute via de groepsleerkracht naar de directie en/of intern begeleider. Lukt dit niet, dan kan de contactpersoon of vertrouwenspersoon ingeschakeld worden.

De contactpersoon van onze school is Susanne van Buuren (leerkracht en gedragsspecialiste) en de vertrouwenspersoon is Floor de Feiter (leerkracht). Via de volgende e-mailadressen zijn zij bereikbaar: susannevanbuuren@demeander-delfgauw.nl en floordefeiter@demeander-delfgauw.nl

Daarnaast zijn er binnen school 2 teamleden aandachtsfunctionaris. Het gaat hierbij om Beppie Dirksen en Dorith van der Kraan.

7. Hoe willen wij preventief met pesten omgaan?

Een pestproject alleen is niet voldoende om een eind te maken aan het pestprobleem. Het is beter om het onderwerp regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken. Het voorbeeld van de leerkrachten en de ouders is hierbij van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost maar uitgesproken worden. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd.

Hoe pakt De Meander dit aan?

Een effectieve methode om pesten te stoppen of binnen de perken te houden, is het afspreken van regels voor de leerlingen. In de school hanteren wij daarom schoolregels. Deze regels zijn in rijmvorm opgesteld en hangen op verschillende plaatsen zichtbaar in de school en in de klassen. Alle schoolregels komen jaarlijks van groep 1-8 aan bod via onze "Topics". Een "Topic" is een verzameldocument waarin een sociaal-emotioneel thema behandeld wordt in een bepaalde periode van het jaar, waarbij theorie en werkvormen samenkomen, die betrekking hebben op de pijlers van De Meander. Per "Topic" staan er steeds een aantal schoolregels centraal en deze worden de "Gouden regels" genoemd. Naast de schoolregels wordt ieder jaar gestart met de Gouden weken en in deze eerste 6-8 weken worden o.a. de klassenregels middels klassenvergaderingen (SCL) met de klas bepaald.

Daarnaast werken wij met de methode "Kinderen en hun Sociale talenten". Het doel van kinderen en hun sociale talenten is: "Sociaal competent gedrag bevorderen bij kinderen". In deze methode komen de volgende thema's aan bod die de Meander heeft verweven met de "Topics":

- Ervaringen delen.
- Aardig doen.
- Samen spelen en werken.
- Een taak uitvoeren.
- Jezelf presenteren.
- Een keuze maken.
- Opkomen voor jezelf.
- Omgaan met ruzie.

Naast bovengenoemde methode worden er wekelijks werkvormen en team- en klassenbouwers ingezet vanuit het Coöperatief leren. En deze zijn o.a. specifiek bedoeld om elkaar beter te leren kennen, met elkaar om te gaan en compromissen te sluiten.

Sinds dit schooljaar zijn we gestart met een nieuw leerlingvolgsysteem dat IEP heet. Via dit systeem volgen wij naast de leerresultaten ook het sociaal emotionele aspect van onze leerlingen. Via het onderdeel Hart en handen van IEP nemen we jaarlijks individuele vragenlijsten af. Naast het LVS IEP maken we binnen de school ook gebruik van de afname van sociogrammen voor de groepen 1 t/m 8. O.a. bij het startgesprek met leerkracht, ouder en leerling (vanaf groep 5 met leerling) wordt hierbij stilgestaan.

Hiernaast bovengenoemde onderdelen zetten we ook nog groepsgebonden activiteiten binnen de school in. Zo wordt er jaarlijks in groep 5 de sociaal-emotionele training "Gelukkigskoffer" (gebaseerd op de positieve psychologie) gegeven door de gedragspecialiste. En wordt in de bovenbouw bureau Halt ingezet voor gastlessen omtrent gedrag en Sociale media. In de overige groepen worden er gastlessen omtrent Sociale media/online gedrag via het jongerenwerk van de gemeente verzorgd.

Ook worden er jaarlijks de vragenlijsten t.b.v. de veiligheid via Kwaliteitsventers ingevuld in de groepen 7 en 8. Hierna volgt er een klassengesprek en worden aanvullingen in de werkgroep veiligheid besproken en waar mogelijk omgezet in acties.

8. Consequenties

Indien er een peestsituatie zich voordoet zal er per situatie gekeken worden naar gepaste consequenties waarbij er gebruikt wordt gemaakt van de 5 onderstaande fases.

Fase 1:

- Ouders inlichten.
- Gesprekken met de betrokkenen: bewustwording situatie.
- Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn of haar rol in het pestprobleem.
- Consequenties opstellen. Denk hierbij aan één of meerdere pauzes binnen blijven, nablijven na school, etc...
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen wekelijks (voor een periode) in een kort gesprek met de leerkracht aan de orde.

Fase 2:

- Nogmaals een gesprek met de ouders, als voorgaande acties op niets uitlopen. De directie en gedragsspecialiste wordt ingeschakeld. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken.

Fase 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals Leerplicht, Onderwijs Advies, de schoolarts van de JKZ of schoolmaatschappelijk werk.

Fase 4:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan ervoor gekozen worden om een leerling tijdelijk buiten de groep, binnen de school, te plaatsen.

Fase 5:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden. Dit staat beschreven in het protocol "Schorsing en verwijdering".